

הרי לנו שהתנא בברייתא למד זריזות מאברהם!

אלא אמר רבא, כך יש להסביר את תמיהת רב יוסף: **רב יוסף: רב יוסף — הא, קא קשיא ליה:**

כיצד אמר רב ספרא שאברהם אבינו התפלל מנחה מיד בחצות היום?

והרי תפלת מנחה נתקנה כנגד קרבן התמיד של בין הערביים. ונמצא, שלפי רב ספרא יש ללמוד מאברהם אבינו שאפשר לשחוט את התמיד מיד בחצות.

וזה לא יתכן.

דתנן בפסחים [נח א]: **אם חל ערבי פסחים**, י"ד בניסן [שבו שוחטין את הפסח] **להיות בערב שבת**, היו מקדימים את זמן שחיטת התמיד.

כי בשאר ימות השנה תמיד נשחט אחר הצהריים, בשעה שמונה ומחצה, [מנין השעות הוא מהבוקר!], וקרב בתשע ומחצה.

ואילו כשחל ערב פסח בערב שבת — התמיד **נשחט בשש ומחצה** [חצי שעה אחרי חצות] וקרב **בשבע ומחצה**, מפני שצריכים להספיק לצלות את הפסחים מבעוד יום לפני שבת. ולכן, הקדימו את הקרבת הפסח ככל שיכלו, והעמידו את דינו כדין תורה, שתמיד נשחט "בין הערביים" — מזמן שיינטו צללי ערב.

[ורב ספרא בא ללמדנו שעל האדם להתפלל מנחה באותה שעה שהתפלל אברהם אבינו, שאם לא כן, מה הוא בא ללמדנו, והרי מה שהיה היה! ריטב"א].

אמר רב יוסף, יש לתמוה: וכי **אנן — מאברהם ניקום וניגמר**!?

האם אנחנו יכולים להיות זריזים כאברהם אבינו, להתפלל תיכף בחצות היום? והלא אין אדם זריז כמותו! [ריטב"א בדעת רש"י].⁽⁶⁾

אמר רבא: אין לתמוה בדבר! שהרי **התנא** של הברייתא להלן אכן **גמר** [למד] שיש לנהוג בזריזות **מאברהם**. ואם כן, וכי **אנן — לא גמרינן מיניה**! ? [וכי אנחנו לא נלמד ממנו?!]

ומבאר רבא היכן מצאנו שהתנא למד זריזות מאברהם:

דתניא: נאמר [ויקרא יב] במצות מילה: **"וביום השמיני ימול בשר ערלתו"**.

מזה שנאמר "ביום" ולא נאמר "בבוקר" — מלמד הכתוב שכל היום השמיני **כשר למילה**.

אלא, שהזריזין מקדימין למצות.

שנאמר באברהם אבינו [בבראשית כב] בענין עקידת יצחק: **"וישכם אברהם בבקר, ויחבוש את חמורו"**.⁽⁷⁾

פירש הריטב"א בשם ר"ת. ובתו"י ותוס' הרא"ש כתבו פירוש אחר בשם ר"ת והקשו עליו ע"ש.

7. הב"ח גורס בשם ס"א פסוק אחר: "וישכם

6. והר"ח והערוך פירשו שרב יוסף הקשה אין נלמד מאברהם שקיים את התורה עד שלא ניתנה. ואי אפשר ללמוד אלא מהנביאים שאחר מתן תורה, שקיבלו הלכה למשה מסיני. וכן